

Z Instytutu Zoologicznego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS
Dyrektor: prof. dr Konstanty Strawiński

Konstanty STRAWIŃSKI

Hemiptera-Heteroptera stwierdzone w rezerwacie leśnym Bukowa Góra
pod Zwierzyńcem (powiat Zamość) *

Hemiptera-Heteroptera обнаруженные в лесном заповеднике
Букова Гора под Звежинцем (уезд Замостье)

Hemiptera-Heteroptera Found in the Forest Reserve Bukowa Góra
near Zwierzyniec (Zamość District)

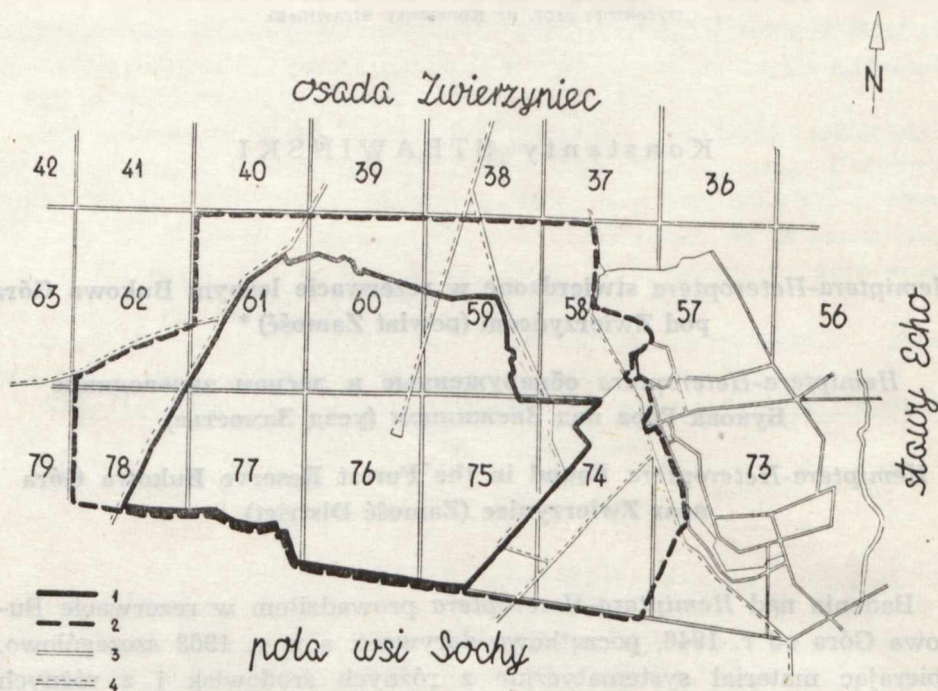
Badania nad *Hemiptera-Heteroptera* prowadziłem w rezerwacie Bukowa Góra od r. 1946, początkowo dorywczo, a w r. 1963 szczegółowo, zbierając materiał systematycznie z różnych środowisk i z różnych roślin.

Niektóre gatunki stwierdzone w latach poprzednich (do r. 1963) zostały przeze mnie uwzględnione w pracy o pluskwiakach Roztocza (4). Są to następujące gatunki: *Phytocoris pini* Kom., *Calocoris norvegicus* (Gmel.), *Dicyphus stachydis* Rt., *Heterotoma meriopterum* (Serp.), *Halticus saltator* (G.), *Phylus melanocephalus* (L.), *Aneurus laevis* (F.), *Tropistethus holosericeus* (H.), *Neides tipularius* (L.), *Gonocerus acuteangulatus* (Gz.), *Palomena prasina* (L.), *Acanthosoma haemorrhoidale* (L.) i *Elasmucha ferrugata* (F.).

Pozostałe gatunki nie były wymieniane w żadnych pracach dotyczących tego rezerwatu. W ogóle innych prac omawiających *Heteroptera* rezerwatu Bukowa Góra nie ma. Tenenbaum (7) publikując dane o pluskwiakach Zamojszczyzny nie uwzględnia Bukowej Góry jak również Skuratowicz i Urbański, omawiając faunę (?) Bukowej Góry, nie wspominają o *Heteroptera*.

* Niniejsza praca była finansowana przez Komitet Zoologiczny Wydziału II PAN.

Rezerwat Bukowa Góra znajduje się na Roztoczu, na południe od osady Zwierzyniec, położonej w dolinie Wieprza. Jest to rezerwat leśny, jodłowo-bukowy, zajmujący powierzchnię około 200 ha, położony w nadleśnictwie Zwierzyniec (ryc. 2).

Ryc. 1. Plan rezerwatu Bukowa Góra; 1 — granice rezerwatu ścisłego, 2 — granice rezerwatu częściowego, 3 — linie leśne, 4 — drogi leśne

The situation of the reserve Bukowa Góra; 1 — boundary of the reserve, 2 — boundary of the semi-reserve, 3 — boundary of sections, 4 — forest roads

Rezerwat znajduje się na wzniesieniu sięgającym 300 m n.p.m. i na zboczach. Od strony południowej graniczy on z polami wsi Sochy, od północy i wschodu znajdują się drzewostany sosnowe otulające rezerwat, a od strony zachodniej biegnie granica wzdłuż drogi prowadzącej ze Zwierzynca do wsi Sochy w drzewostanie bukowo-jodłowym z domieszką niektórych innych drzew iglastych (sosna, świerk) i nielicznych liściastych.

Drzewostany od granicy północnej do południowej, a więc idąc środkową drogą ku wzniesieniu, zmieniają się. Początkowo mamy bór sosnowy z borówką czernicą, dalej drzewostan ten stopniowo uzupełnia się świerkiem i jodłą, przechodząc następnie w jodłowy z domieszką buku i wreszcie na wzniesieniu mamy drzewostan bukowy z domieszką jodły. W podszyciu, gdzie przeważa buk, jest dużo podrostu buka, a tam gdzie przeważają stare jodły, podrastają młode *Abies alba*. W podszyciu ponadto występuje *Daphne mezereum* i *Sambucus racemosa*.

Nie zamierzam szczegółowo omawiać tła florystycznego, ponieważ roślinność rezerwatu Bukowa Góra opracowana została przez Izdebskiego (1), który

na podstawie gatunków charakterystycznych wyróżnia dwa zespoły: *Abietetum polonicum* (Dziubałowski), należący do klasy *Vaccinio-Piceetea* Br.-Bl., rzędu *Vaccinio-Piceetalia* Br.-Bl. oraz *Fagetum carpaticum* (Klika), należący do klasy *Querceto-Fagetea* Br.-Bl. et *Vlieger*, rzędu *Fagetalia* Br.-Bl. (Pawłowski).

Wspomnę jednakowoż, że w skład runa wchodzi następujące rośliny: *Majanthemum bifolium*, *Oxalis acetosella* (tworzy niekiedy duże płyty jasnej zieleni), *Galeopsis tetrahit*, *G. pubescens*, *Circaea lutetiana* i *C. alpina*. W sosnowych i sosnowo-jodłowych drzewostanach spotyka się ponadto *Galeobdolon luteum* i *Viola silvestris*. W bukowych drzewostanach występuje gdzieśgdzie *Carex remota* i *C. digitata*, *Impatiens noli-tangere*, *Epilobium montanum*, *Hepatica nobilis* i in. Przy drogach leśnych spotyka się niekiedy duże zarośla *Urtica dioica* z domieszką innych roślin, jak np. *Mercurialis perennis*, *Stachys silvatica*, *Circaea lutetiana* i in. Na niektórych drogach i polanach często widzi się rośliny *Gramineae* (*Festuca*), *Hypericum perforatum*, *Euphorbia cyparissias* i in. Także na miejscach mniej zalesionych, na skraju dróg, rośnie dużo paproci (*Athyrium filix-femina*, *Dryopteris filix-mas*, *D. spinulosa*, *Phyopteris polypodioides*, *Ph. dryopteris*).

W latach poprzednich w rezerwacie Bukowa Góra po pewnych gospodarczych zabiegach (usuwanie drzew chorych, powalonych itd.) niektóre rany już się zdołały zabiłnić. Są linie i drogi tak bardzo zarośnięte, że trudno się przez nie przedrzeć. Spotyka się często zwały starych drzew, jodeł i buków, a także stojące, martwe drzewa z opadającą korą. Stąd wygląd rezerwatu bukowo-jodłowego przypomina puszcę. Oczywiście jest wiele drzew starych całkiem zdrowych i potężnych, które panują nad podrastającymi.

Im większe jest zwarcie koron (średnie zwarcie 0,8), tym runo jest bardziej biedne lub nie ma go wcale. W takich partiach bukowych i jodłowych (jodłowych bardziej) panuje duży mrok; stąd też w owych biotopach pluskwiaków prawie nie spotykałem.

Materiał gromadziłem ze wszystkich możliwych miejsc, zwłaszcza z „otwartych” przestrzeni, a więc z polan porośniętych różnorodną roślinnością zielną; z dróg i linii leśnych równie zarośniętych; z brzegów tych dróg z zaroślami pokrzywy, maliny i paproci.

Należy podkreślić, iż pluskwiaki bytują przede wszystkim w miejscach nasłonecznionych i suchych, raczej na polanach i drogach leśnych, mniej w runie pod drzewami.

Zbierałem poza tym materiał z koron i pni drzew, z pniaków i drzew uschniętych lub próchniejących, a także ze ściółki. Te zootopy jednak są biedniejsze niż polany leśne czy przestrzenie między lasem i polami.

ANALIZA MATERIAŁU POCHODZĄCEGO Z RÓŻNYCH ŚRODOWISK I ZOOTOPÓW

Runo pod drzewami

W runie stwierdziłem występowanie 26 gatunków, z których niektóre są charakterystyczne i związane biologicznie z poszczególnymi roślinami. Na przykład na *Vaccinium myrtillus* często spotyka się *Elasmucha fer-*

rugata (F.). Trafia się również, lecz pojedynczo, drapieżny pluskwiak *Heterotoma meriopterum* (Scop.). Niekiedy spotkać można na tej roślinie drapieżne pluskwiaki: *Picromerus bidens* (L.), *Himacerus mirmicoides* (O. C.) nie związane ściśle z *Vaccinium myrtillus*, poszukujące jedynie na niej innych owadów, którymi się żywią. Przypadkowo na tej roślinie spotkałem *Halticus apterus* (L.) i *Pilophorus clavatus* (L.), który częściej występuje w runie drzewostanów liściastych.

W partiach suchszych, szczególnie tam gdzie więcej występowało sosny, na *Vaccinium myrtillus* częste są *Lygus rugulipennis* Pop., *Nabis pseudoferus* Rm. i *Stenodema laevigatum* (L.), szczególnie pod koniec sierpnia i we wrześniu.

Z innych roślin runa wymienię zarośla pokrzywy (*Urtica dioica*) i paproci, które często występują na skraju dróg leśnych i na skraju polan.

Na pokrzywach w dużej liczbie występują *Calocoris affinis* (H.-S.) i *Lygus pabulinus* (L.), jak również *Palomena prasina* (L.), a tam gdzie jest domieszka *Stachys silvatica* spotyka się liczne *Dicyphus stachydis* i *D. errans* (W.). Pojedynczo występuje również *Orthonotus rufifrons* (F n.).

Na pokrzywie ponadto spotkałem w niedużej liczbie *Anthocoris nemorum* (L.), *Orius minutus* (L.) i trafia się *Orius niger* (W.). Są to gatunki częste i na innych roślinach. W sierpniu spotyka się *Lygus rugulipennis* (Pop.), *L. pratensis* (L.) i *Scolopostethus affinis* (Schl.).

W zaroślach pokrzywy, gdzie było dużo innych zielnych roślin (*Mercurialis perennis*, *Stachys silvatica*), stwierdziłem pojawienie się *Himacerus major* (C.). Jest to drugie stanowisko w Polsce. Po raz pierwszy został on znaleziony w rezerwacie Nart na Roztoczu (4).

Na paprociach, przy drogach i na polanach, stale występują w dużej liczbie jedyne, żywiące się paprotnikami pluskwiaki: *Monalocoris filicis* (L.) i *Bryocoris pteridis* (F n.) — ryc. 2. Ponadto trafia się *Mecomma ambulans* (F n.).

Na innych roślinach runa, np. na pokrywającej „dywanem” duże przestrzenie *Oxalis acetosella*, pomimo starannego przeglądu spostrzegłem tylko jeden okaz *Heterotoma meriopterum* (Scop.) i kilka *Himacerus apterus* (F.), które występują również i na wielu innych roślinach.

W runie częstą rośliną jest *Circaea lutetiana* spotykana zarówno w zespole *Abietetum polonicum*, jak i w *Fagetum carpaticum*. Najczęściej widzi się ją na skraju dróg leśnych. Na tej roślinie występuje stosunkowo rzadki owad *Metatropis lutescens* (H.-S.). Po raz pierwszy z Polski wykazany przez Smreczyńskiego w r. 1954 na pod-

Ryc. 2. Zarośla paproci — Ferns

fol. K. Strawński

stawie złowionego przeze mnie okazu z Białowieży w r. 1948. Następnie miałem go w r. 1953 (4) z lasu jodłowego w Paarach (Roztocze) i z rezerwatu na Łysej Górze w drzewostanie jodłowo-bukowym w r. 1961 (6). Ponadto mam okaz z rezerwatu Bielinek (woj. szczecińskie).

Owad ten na Bukowej Górze jest gatunkiem charakterystycznym zespołów roślinnych tego rezerwatu i co jest niezmiernie interesujące, to fakt, że w tym rezerwacie nie jest on gatunkiem rzadkim, lecz łowionym w dużej liczbie, a ponadto niekoniecznie tam gdzie występuje *Circaea lutetiana*. Na przykład łowiłem go często na młodych jodłach, na mchu między tymi drzewami, nawet na buku.

W tej chwili nie jestem jeszcze w stanie na podstawie tych danych, wyciągnąć jakiegokolwiek wniosku i wyjaśnić przyczyny częstego łowienia go, zdawałoby się w nieodpowiednim zootopie. Jedyne mogę przypuszczać, że był to (koniec sierpnia, początek września), być może, okres rójkowy i owady siadały na rośliny nie mające dla nich znaczenia bazy pokarmowej. Hodując, dawałem igły jodły, lecz żeru nie stwierdziłem.

Polany otoczone drzewami i krzewami

Większych polan całkiem nie zacienionych, jedynie ze wszystkich stron otoczonych drzewami zarówno jodłami, jak i bukiem z domieszką innych drzew, jest kilka i każda ma inny charakter pod względem heteropterofauny. Uzależnione jest to w znacznym stopniu od składu roślinności, nasświetlenia i głównie od wilgotności biotopu. Na polanach stwierdzono występowanie 31 gatunków (ryc. 3 i 4).

Ryc. 3. Polana w części wschodniej rezerwatu z przewagą *Carex* s.p.
 A clearing in the eastern part of the reserve with *Carex* s.p. prevailing
 fot. K. Strawiński

Ryc. 4. Polana w części zachodniej rezerwatu z przewagą roślin z rodziny
Gramineae
 A clearing in the western part of the reserve with plants of the *Gramineae*
 family prevailing
 fot. K. Strawiński

Na niektórych polanach w dużej liczbie spotykało się *Nysius jacobaeae* (Sch.), *Stenodema laevigatum* (L.), *Notostira erratica* (L.), *Trigonotylus ruficornis* (G.), *Nabis flavomarginatus* Sch., *Nabis feroides* R m., *Nabis pseudoferus* R m., niekiedy trafiały się *Nabis ferus* (L.), *Nabis brevis* (L.), *Himacerus mirmicoides* (O. C.), *Halticus apterus* (L.), *Rhopalus parumpunctatus* Schl., *Chlamydatus pulicarius* (Fn.).

Trafiały się również nielicznie: *Orthocephalus saltator* (H.), *Cyrtorhinus caricis* (F n.) na *Carex digitata*, *Macroparius helveticus* (H.-S.), *Nysius thymi* (W.); raz miałem z jednej otoczonej bukami polany 2 okazy *Oncochila simplex* (H.-S.), zebrane z *Euphorbia cyparissias*.

Na jednej polanie w 76—77 oddziałach od strony południowo-zach., silnie nagrzewanej i obficie zarośniętej roślinnością zielną, gdzie dużo było roślin z rodziny *Gramineae* i skupienia *Hypericum perforatum* występowały w dużej liczbie *Rhopalus parumpunctatus* Schl. (ryc. 4). Trafiały tam: *Plagiognathus collinus* W g n., *Coreus marginatus* (L.), *Nabis ferus* (L.), *Lygus pratensis* (L.). Na samym skraju polany, stykającej się z polami uprawnymi, pojedynczo łowiono *Lygus punctatus* (Zett.), *Aelia acuminata* (L.), *Orthocephalus* (*Coriaceus* F.) *mutabilis* (F n.), a nawet *Eurydema oleraceum* (L.), *Stagonomus pusillus* (H.-S.), *Palomena prasina* (L.) i *P. viridissima* (P d.).

Na polanach o skąpej niskiej roślinności zielnej (*Hieracium murorum*, i in.) spotykane są *Chlamydatus pulicarius* (F n.) i *Ch. pullus* (R t.), a na skraju takiej polany, tam gdzie roślinność była bujniejsza (*Euphorbia cyparissias*, *Hypericum perforatum*, *Urtica dioica*, *Rubus idaeus* i in.) trafiały się *Corizus hyoscyami* (L.) i *Palomena prasina* (L.).

Drogi i linie leśne porośnięte roślinnością zielną po bokach zarośla *Urtica dioica* i *Rubus idaeus*

Na drogach i liniach leśnych na Bukowej Górze występuje 23 gatunki (ryc. 5). Na drogach bardzo zarośniętych roślinnością trawiastą spotykane są na *Agrostis vulgaris* często i w dużej liczbie *Lopus decolor* (F n.), które w lipcu—sierpniu już znikły. Dużo było *Plagiognathus chrysanthemi* (W.), *P. hortensis*, *P. arbustorum* (F.) i w liczbie mniejszej *Plagiognathus collinus* (W g n.), *Globiceps flavomaculatus* (F.) szczególnie na miejscach suchszych, nagrzewanych. Ponadto trafiają się pojedynczo *Myrmus miriformis* (F n.) i *Cymus claviculus* (F n.), *Hoplomachus thumbergi* (F n.), *Neides tipularius* (L.) i *Empicoris vagabundus* (L.). Na skrajach dróg porośniętych *Urtica dioica* z domieszką *Stachys silvatica* i *Circaea lutetiana*, szczególnie na pokrzywie, w dużej liczbie i często występują *Calocoris affinis* (H.-S.) i *Lygus pabulinus* (L.). Często na pokrzywie i na innych roślinach przy drodze można spotkać w dużej liczbie *Palomena prasina* (L.). W wielu miejscach występuje *Dicyphus stachydis* R t. i *Dicyphus errans* (W.) w mniejszej liczbie niż poprzedni gatunek. Ponadto trafiają się pojedynczo *Orthonotus rufifrons* (F n.).

Ryc. 5. Droga leśna na skraju rezerwatu
Forest road in the border of the reserve

fol. K. Strawiński

Metatropis rufescens rufescens (H.-S.) na *Circaea lutetiana* i na sąsiednich roślinach nierzadki, częsty w miejscach zacienionych i wilgotniejszych, chociaż spotykałem go i na młodych jodłach w miejscach wilgotnych, lecz niezbyt zacienionych.

Drzewa i krzewy

Na drzewach i krzewach udało się stwierdzić 24 gatunki. Żaden z nich nie występował w większej liczbie, najczęściej trafiały się pojedynczo. Jedynie należące do rodzaju *Phytocoris* udawało się złowić po parę okazów na jednym drzewie (tab. 1). Gatunki te najczęściej można było obserwować w koronach niedużych drzew przed zmrokiem lub łowić nawet o zmroku. W okresie dnia kryją się one i nie są łatwe do odnalezienia. Jedne ze stwierdzonych gatunków na drzewach występują rzadko, np. *Acomporis alpinus* Kt., *A. pygmaeus* (F n.), *Dichroscytus rufipennis* (F n.), *Lygus rubricatus* (F n.), *Phylus melanocephalus* (L.) i in. Są też gatunki często spotykane, np. *Psallus obscurus* (F n.), *Phytocoris dimidiatus* Kbm. i in. Na młodych sosnach na skraju drzewostanów nierzadki jest *Aradus cinnamomeus* Pz.

Dane o tym, na których drzewach były obserwowane pluskwiaki umieściłem w tab. 1. Najwięcej gatunków stwierdzono na *Abies alba*, bowiem 9; na *Fagus silvatica* i na *Pinus silvestris* po 7 gatunków, a na innych drzewach tylko po 1 (tab. 1).

Na drzewach w rezerwacie występują przeważnie pluskwiaki drapieżne, z 24 zaobserwowanych 21 gatunków to zoofagi.

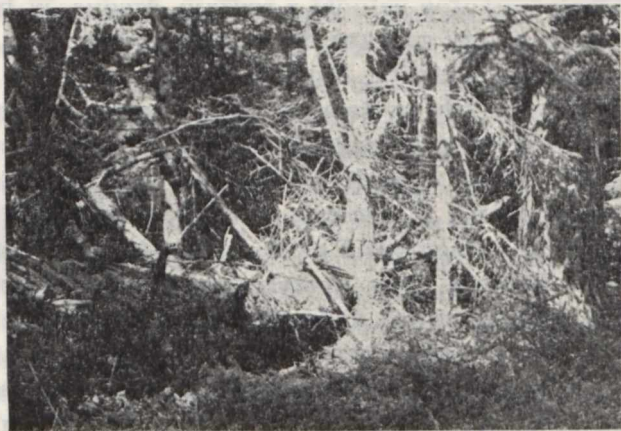

Drzewa uschnięte, próchniejące pniaki

Na pniach i kłodach drzew uschniętych, próchniejących występuje stosunkowo mało pluskwiaków. Stwierdziłem występowanie zaledwie 5 gatunków. Z tego jeden, a mianowicie *Aneurus levis* (F.), był przeze mnie złowiony spod kory w r. 1948 (4). Pozostałe gatunki spotkałem w r. 1963, wśród nich *Aradus corticalis* (L.) na korze leżącej jodły, *Aneurus avenius* D f. pod korą suchej jodły, a na spróchniałym pniaku buku *Aradus betulae* (L.).

Pluskwiaki żyjące na drzewach martwych pędzą tryb życia ukryty i stąd być może nie wszystkie gatunki zostały stwierdzone. Poza tym obrośniętych hubami pni martwych lub schnących drzew w rezerwacie jeszcze jest niewiele, a są to właśnie najodpowiedniejsze dla *Aradidae* i *Brachyrhynchidae* zootopy.

Na powierzchni leżących drzew często spotykałem szybko biegające *Dicyphus errans* (W.), polujące na inne drobne owady (ryc. 6).

Ryc. 6. Fragment puszczański rezerwatu
Fragment of the reserve

fot. K. Strawiński

Ściółka leśna

W zacięzionych partiach *Abietum polonicum*, gdzie korony są silnie zwarte w ściółce nie napotkałem pluskwiaków, pędzących przyziemny tryb życia, jedynie trafiał się czasem *Himacerus apterus*, który częściej występował na młodych drzewach jodły lub świerku. Z ziemi w partii bardziej suchej, gdzie było sporo sosny, zebrałem *Drymus sylvaticus* (F.) i w pobliżu mrowiska *Mormica rufa* — *Myrmecoris gracilis* (F. Sl.).

WNIOSKI

Heteropterofauna rezerwatu Bukowa Góra nie obfituje w liczne gatunki. Stwierdziłem 111 gatunków, a i te, które zostały stwierdzone, występują przeważnie w nielicznych populacjach. Wyjątek stanowią *Calocoris affinis* (H.-S.), *Lygus pabulinus* (L.), *Dicyphus errans* (W.), *D. stachydis* R t., gdziekolwiek *Stenodema laevigatum* (L.), *Nabis flavomarginatus* Sch., *Palomena prasina* (L.), na paprociach *Monalocoris filicis* (L.) i *Bryocoris pteridis* (F n.), na suchych trawiastych drogach *Nysius jacobaeae* (Schl.) i *Rhopalus parumpunctatus* (Schl.). Większość nie jest elementem charakterystycznym dla bukowo-jodłowych drzewostanów, szczególnie typu puszczańskiego (tab. 1).

Do charakterystycznych mieszkańców jodłowo-bukowych drzewostanów zaliczyć można by *Metatropis rufescens* (H.-S.). Spotykałem go i w innych podobnych środowiskach (4, 5, 6). W wilgotnych zacienionych środowiskach nierzadkie są pluskwiaki drapieżne: *Dicyphus errans* (W.) i *D. stachydis* R t. Gdzie są stare, martwe i schnące drzewa, mogą być charakterystyczne gatunki z rodzaju *Aradus*. W borach sosnowych i mieszanych należy zaliczyć do charakterystycznych, związanych biologicznie z borówką czernicą, *Elasmucha ferrugata* (F.).

Do charakterystycznych występujących w koronach drzew, lecz niekoniecznie w drzewostanach bukowo-jodłowych, zaliczyłbym gatunki z rodzaju *Psallus*. Część z nich występuje na drzewach iglastych: *Psallus obscurellus* (F n.), *P. pinicola* R t., *P. vitellinus* (Sch.), inne na liściastych: (*Psallus ambiguus* F n., *P. variabilis* F n., *P. scholtzi* F b.).

W rezerwacie Bukowa Góra spotyka się gatunki pospolite, często spotykane gdzie indziej, nawet niekoniecznie w lasach, jak np. *Stenodema laevigatum* (L.), *Notostira erratica* (L.), *Trigonotylus ruficornis* (G.) i inne (tab. 1). Są to gatunki raczej polne i łąkowe, a w lasach występują tylko na nie zacienionych polanach, na drogach lub w runie w bardzo przerzedzonych drzewostanach, w biotopach kserofilnych, tam gdzie spotyka się rośliny z rodziny *Gramineae*. Spotyka się również gatunki związane z odpowiednimi drzewami, o czym wyżej wspomniałem, jak również gatunki górskie (*Dicyphus stachydis* R t.) i gatunki holomeyterańskie: *Nabis feroides* Rem., *Calocoris affinis* (H.-S.), *C. norvegicus* (Gmel.), *Dicyphus errans* (W.), *Neides tipularius* (L.).

PIŚMIENNICTWO

1. Izdebski K.: Badania geobotaniczne w rezerwacie leśnym na Bukowej Górze pod Zwierzyńcem. Ochrona Przyrody, 26, 1959.
2. Skuratowicz W. i Urbański J.: Rezerwat leśny na Bukowej Górze koło Zwierzyńca w wojew. lubelskim i jego fauna. Ochrona Przyrody, 21, 1953.

3. Strawiński K.: Wstępne badania nad biologią *Elasmucha ferrugata* (F.). Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C, vol. VI (1951), 4, Lublin 1952.
4. Strawiński K.: Materiały do fauny pluskwiaków (*Hem.-Heteroptera*) Roztocza. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C, vol. XI (1956), 6, Lublin 1959.
5. Strawiński K.: Porównawcze badania nad *Hemiptera-Heteroptera* w kilku biotopach łąkowych w ok. Suśca. Pol. Pismo Entom., 29, 1959.
6. Strawiński K.: *Hemiptera-Heteroptera* Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C, vol. XVII (1962), 4, Lublin 1963.
7. Tenenbaum S.: Pluskwiaki (*Rhynchota*) z ordynacji Zamojskiej. Pam. Fizjogr., XXVI, 1919.

РЕЗЮМЕ

Автором производились исследования *Hemiptera-Heteroptera* в елово-буковом заповеднике „Букова Гора” в уезде Замостье.

Установлено, что в упомянутом заповеднике нет большого количества представителей видов полужесткокрылых (*Heteroptera*). Обнаружено только 111 видов, среди которых далеко не все характерны для лесных биотопов. Наиболее многочисленными оказались: *Calocoris affinis* (H. — S.), *Lygus pabulinus* (L.), *Lycyfus errans* (W.), *D. stachydis* R t. В местах интенсивно освещаемых, на полянах, в более сухих местах обитают: *Stenodema laevigatum* (L.), *Nabis flavomarginatus* Sch., кое где *Nysius jacobaeae* (Schl.) и *Rhopalus parumpunctatus* (Sch.). На папоротниках в крупных количествах найдены: *Monalocoris filicis* (L.) и *Bryocoris pteridis* (Fn.).

Большинство этих видов не являются характерными для елово-еловых древостоев.

К характерным видам можно причислить: *Metatropis rufescens* (H. — S.), *Dicyfus errans* (W.), на мертвых стволах деревьев: *Aneurus laevis* (F.) и *A. avenius* Df. а также некоторые виды из рода *Aradus*.

В сосновом лесу на *Vaccinium myrtillus* к характерным видам принадлежит *Elasmucha ferrugata* (F.). В кронах деревьев находятся виды из рода *Psallus*. Напр. на хвойных деревьях *Psallus obscurellus* (Fn.), *P. pinicola* R t., *P. vitellinus* (Sch.), на лиственных деревьях: *Psallus ambiguus* Fn., *P. variabilis* Fn., *P. scholtzi* F b.

SUMMARY

The author carried out a research of *Hemiptera-Heteroptera* in the reserve Bukowa Góra in which fir and beech prevail (Zamość district).

According to the author the heteropterofauna is not rich in the reserve. There have been found 111 species among which only some are characteristic of forest biotopes. The species found to occur frequently were: *Calocoris affinis* (H.-S.), *Lygus pabulinus* (L.), *Dicyfus errans* (W.), and *D. stachydis* R t. In insolated areas and in dry clearings there prevailed *Stenodema laevigatum* (L.), *Nabis flavormarginatus* Sch., here and there *Nysius jacobaeae* (Schl.) and *Rhopalus parumpunctatus* (Schl.). *Monolocoris filicis* (L.) and *Bryocoris pteridis* (Fn.) were found in abundance on ferns. Most of the species are not characteristic of the fir and beech forests. According to the author, the characteristic species are *Metatropis rufescens* (H.-S.), *Dicyfus errans* (W.), on dead trunks *Aneurys laevis* (F.) and *A. avenius* Df., and some species of the *Aradus* genus. In the pine forest *Elasmucha ferrugata* is considered to be characteristic species which occurs on *Vaccinium myrtillus*. In the tree crowns the following species of the *Psallus* genus are found: *Psallus obscurellus* (Fn.), *P. pinicola* R t., *P. vitellinus* (Sch.), and on deciduous trees: *Psallus ambiguus* Fn., *P. variabilis* Fn., and *P. scholtzi* Fb.

Tab. 1. Heteroptera obserwowane na roślinach w rezerwacie Bukowa Góra
Heteroptera observed on plants in the reserve Bukowa Góra

Lp.	Nazwa gatunku Name of species	Polany Clearings	Drogi i linie leśne Forest roads	Runo pod drzewami Undergrowth	Drzewa i krzewy zdrowe Healthy trees and bushes	Drzewa uschnięte i leżące pnle Dead trees and fallen trunks	Ściółka leśna Forest litter	Rośliny, na których obserwowano pluskwiaki Plants on which insects were observed	Występuje w rezerwacie Occurs in the reserve
1	<i>Himacerus apterus</i> (F.)			+	+			<i>Abies alba</i> , <i>Picea excelsa</i> , <i>Urtica dioica</i>	1 b
2	<i>Himacerus mirmicoides</i> (O. C.)	+		+	+			<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 b
3	<i>Himacerus major</i> (C.)			+				<i>Urtica dioica</i>	1 a
4	<i>Nabis limbatus</i> Db.				+			<i>Rubus idaeus</i>	1 b
5	<i>Nabis flavomarginatus</i> Sch.	+	+					Gramineae	2 b
6	<i>Nabis pseudoferus</i> Rm.	+		+				Gramineae	1 b
7	<i>Nabis feroides</i> Rm.	+	+					Gramineae	2 b
8	<i>Nabis ferus</i> (L.)	+						Gramineae	1 b
9	<i>Nabis rugosus</i> (L.)	+	+					Gramineae	1 b
10	<i>Nabis brevis</i> (L.)	+						Gramineae	1 a
11	<i>Empicoris vagabundus</i> (L.)		+					Gramineae	1 a
12	<i>Anthocoris nemoralis</i> (F.)				+			<i>Rubus idaeus</i> , <i>Urtica dioica</i>	1 b
13	<i>Anthocoris nemorum</i> (L.)			+	+			<i>Urtica dioica</i> , <i>Rubus idaeus</i>	1 b
14	<i>Acompocoris alpinus</i> Rt.				+			<i>Abies alba</i>	1 a
15	<i>Acompocoris pygmaeus</i> (F n.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a
16	<i>Orius niger</i> W.				+			<i>Abies alba</i>	1 a
17	<i>Orius minutus</i> (L.)		+	+				<i>Abies alba</i>	1 b
18	<i>Myrmecoris gracilis</i> (F. Sb.)			+				Mrowisko	1 a
19	<i>Phytocoris longipennis</i> Fl.				+			<i>Fagus sylvatica</i>	1 b
20	<i>Phytocoris dimidiatus</i> K b m.				+			<i>Pinus silvestris</i> , <i>Abies alba</i>	1 b
21	<i>Phytocoris pini</i> K m b.				+			<i>Pinus silvestris</i>	1 b
22	<i>Phytocoris ulmi</i> (L.)				+			<i>Pinus silvestris</i>	1 b
23	<i>Calocoris affinis</i> (H.-S.)		+	+				<i>Urtica dioica</i>	3 b
24	<i>Calocoris norvegicus</i> (G m l.)	+						<i>Urtica dioica</i>	1 a
25	<i>Dichroscytus rufipennis</i> (F n.)				+			<i>Pinus silvestris</i> , <i>Picea excelsa</i>	1 a
26	<i>Lygus pabulinus</i> (L.)		+	+				<i>Urtica dioica</i>	3 b
27	<i>Lygus punctatus</i> (Zett.)	+			+			Gramineae, <i>Abies alba</i>	1 b
28	<i>Lygus rugilipennis</i> Pop.	+		+				Gramineae, <i>Vaccinium</i>	3 b
29	<i>Lygus pratensis</i> (L.)	+		+				<i>Hypericum perforatum</i> <i>Vaccinium myrtillus</i>	2 b
30	<i>Lygus rubricatus</i> (F n.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a
31	<i>Lygus kalmi</i> (L.)	+						<i>Hypericum perforatum</i>	1 a
32	<i>Camptozygum aequalis</i> (V l.)				+			<i>Pinus silvestris</i>	1 b
33	<i>Stenodema calcaratum</i> (F n.)		+					Gramineae (<i>Festuca</i>)	1 b
34	<i>Stenodema laevigatum</i> (L.)	+	+					Gramineae (<i>Festuca</i>)	3 b
35	<i>Notostira erratica</i> (L.)	+	+					Gramineae	2 b
36	<i>Trigonotylus ruficornis</i> (G.)	+						Gramineae	1 b
37	<i>Monalocoris filicis</i> (L.)		+	+				Polypodiaceae	3 b
38	<i>Bryocoris pteridis</i> (F n.)		+	+				Polypodiaceae	3 b
39	<i>Dicyphus errans</i> (W.)		+	+		+		<i>Urtica dioica</i>	3 b
40	<i>Dicyphus stachydis</i> Rt.		+	+				<i>Stachys silvatica</i> , <i>Urtica dioica</i>	3 b
41	<i>Pilophorus clavatus</i> (L.)						+	<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 a
42	<i>Globiceps flavomaculatus</i> (F.)		+					<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 a
43	<i>Mecomma ambulans</i> (F n.)	+	+	+				Polypodiaceae	1 a
44	<i>Cyrtorrhinus caricis</i> (F n.)	+						<i>Carex digitata</i>	1 a
45	<i>Heterotoma meriopterum</i> (Scop.)			+				<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 b
46	<i>Ortocephalus mutabilis</i> (F n.)	+						<i>Hypericum perforatum</i>	1 a
47	<i>Ortocephalus saltator</i> (H.)	+						<i>Urtica dioica</i>	1 a
48	<i>Halticus apterus</i> (L.)			+				<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 b
49	<i>Halticus saltator</i> (G.)		+	+				<i>Urtica dioica</i>	1 a
50	<i>Lopus decolor</i> (F n.)		+					Gramineae	3 b
51	<i>Hoplomachus thunbergi</i> (F n.)		+					Gramineae	1 a
52	<i>Orthonotus rufifrons</i> (F n.)		+	+				<i>Oxalis acetosella</i>	1 a
53	<i>Phylus melanocephalus</i> (L.)				+			<i>Fagus sylvatica</i>	1 a
54	<i>Psallus ambiguus</i> F n.				+			<i>Fagus sylvatica</i>	1 b
55	<i>Psallus obscurellus</i> (F n.)				+			<i>Juniperus communis</i> , <i>Pinus silvestris</i>	1 b
56	<i>Psallus variabilis</i> F n.				+			<i>Fagus sylvatica</i>	1 a
57	<i>Psallus scholtzi</i> F b.				+			<i>Salix</i> sp.	1 a
58	<i>Psallus pinicola</i> Rt.				+			<i>Abies alba</i>	1 a
59	<i>Psallus vitellinus</i> (Sch.)				+			<i>Pinus silvestris</i> , <i>Picea excelsa</i>	1 b
60	<i>Atractotomus magnicornis</i> (F n.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a
61	<i>Plagiognathus alpinus</i> Rt.	+						<i>Mentha</i> sp.	1 a
62	<i>Plagiognathus chrysanthemi</i> (W.)		+					<i>Hypericum perforatum</i> , <i>Urtica dioica</i>	3 b
63	<i>Plagiognathus arbustorum</i> (F.)		+					<i>Urtica dioica</i>	2 b
64	<i>Plagiognathus hortensis</i> M. D.							<i>Urtica dioica</i>	2 b
65	<i>Plagiognathus collinus</i> W g n.	+						Gramineae	1 b
66	<i>Chlamydatus pulicarius</i> (P n.)	+						<i>Hieracium pilosella</i>	1 b
67	<i>Chlamydatus pullus</i> (Rt.)	+						<i>Hieracium pilosella</i>	1 a
68	<i>Acalypta musci</i> (Sch r.)	+						<i>Musci</i>	1 a
69	<i>Physatocheila constata</i> (F.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a
70	<i>Oncochila simplex</i> (H.-S.)	+						<i>Euphorbia cyparissias</i>	1 a
71	<i>Aradus cinnamomeus</i> P z.				+			<i>Pinus silvestris</i>	1 b
72	<i>Aradus corticalis</i> (L.)					+		<i>Abies alba</i>	1 a
73	<i>Aradus betulae</i> (L.)					+		<i>Fagus sylvatica</i>	1 a
74	<i>Aneurys avenius</i> D f.					+		<i>Abies alba</i>	1 a
75	<i>Aneurys laevis</i> (F.)					+		<i>Fagus sylvatica</i>	1 a
76	<i>Nysius jacobaeae</i> (Sch l.)	+						Gramineae	3 b
77	<i>Nysius thymi</i> (W.)	+						<i>Carex</i> sp.	2 a
78	<i>Nysius ericae</i> (Sch l.)		+					<i>Calluna vulgaris</i>	1 a
79	<i>Macroparius helveticus</i> (H.-S.)	+						Gramineae	1 a
80	<i>Cymus clavicularis</i> (F n.)		+	+				<i>Hypericum perforatum</i>	1 a
81	<i>Tropistethus holosericeus</i> (H.)	+						<i>Thymus</i> sp.	1 a
82	<i>Stygnocoris pedestris</i> (F n.)	+						<i>Musci</i>	1 a
83	<i>Rhyparochromus pini</i> (L.)		+					Gramineae	1 a
84	<i>Drymus sylvaticus</i> (F.)						+	<i>Musci</i>	1 a
85	<i>Scolopostethus affinis</i> (Sch l.)			+				<i>Urtica dioica</i>	1 a
86	<i>Gastrodes grossipes</i> (Deg.)				+			<i>Abies</i>	1 a
87	<i>Neides tipularius</i> (L.)		+					Gramineae	1 b
88	<i>Metatropis rufescens</i> (H.-S.)			+	+			<i>Circaea lutetiana</i>	2 a
89	<i>Gonocerus acuteangulatus</i> (G z.)				+			<i>Fagus sylvaticus</i>	1 a
90	<i>Syromastus rhombeus</i> (L.)	+						<i>Euphorbia cyparissias</i>	1 a
91	<i>Coreus marginatus</i> (L.)	+						<i>Rheum</i> sp	1 b
92	<i>Corizus hyoscyami</i> (L.)	+						<i>Hypericum perforatum</i>	1 a
93	<i>Rhopalus parumpunctatus</i> (Sch l.)	+						<i>Chrysanthemum</i> sp.	3 b
94	<i>Myrmus miriformis</i> (F n.)		+					Gramineae	1 b
95	<i>Aelia acuminata</i> (L.)	+						Gramineae	1 a
96	<i>Stagonomus pusillus</i> (H.-S.)	+						Gramineae	1 a
97	<i>Eysarcoris aeneus</i> (Scop.)	+						<i>Stachys silvatica</i>	1 a
98	<i>Eysarcoris (melanocephalus) fabricii</i> K k.	+						<i>Stachys silvatica</i>	1 a
99	<i>Holcostethus vernalis</i> (W.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a
100	<i>Palomena viridissima</i> (P d.)	+			+			<i>Fagus sylvatica</i>	1 a
101	<i>Palomena prasina</i> (L.)	+	+	+				<i>Urtica dioica</i>	2 b
102	<i>Pitedia juniperina</i> (L.)				+			<i>Juniperus communis</i>	1 a
103	<i>Carpocoris fuscispinus</i> (B h.)	+						<i>Sambucus niger</i>	1 a
104	<i>Dolycoris baccarum</i> (L.)	+						<i>Rubus idaeus</i>	1 a
105	<i>Eurydema dominulus</i> (Scop.)				+			<i>Juniperus communis</i>	1 a
106	<i>Eurydema oleraceum</i> (L.)	+						<i>Linaria</i> sp.	1 a
107	<i>Acanthosoma haemorrhoidale</i> (L.)				+			<i>Quercus</i> sp.	1 a
108	<i>Elasmucha ferrugata</i> (F.)			+				<i>Fagus sylvaticus</i> <i>Vaccinium myrtillus</i>	2 b
109	<i>Elasmucha grisea</i> (L.)				+			<i>Picea excelsa</i>	1 a
110	<i>Picromerus bidens</i> (L.)			+				<i>Vaccinium myrtillus</i>	1 b
111	<i>Troilus luridus</i> (F.)				+			<i>Abies alba</i>	1 a

Objaśnienia: 1 — pojedynczo, a — rzadko, b — często; 2 — po kilka okazów w jednym miejscu, a — rzadko, b — często;
3 — po kilkanaście okazów w jednym miejscu, a — rzadko, b — często
Explanation: 1 — single, a — few, b — often; 2 — several specimens in one place, a — rarely, b — often; 3 — several
tens specimens in one place, a — rarely, b — often